

ОЗНАКИ часу

SIGNS OF THE TIMES

№4 (72) 2011

Молодість для...

Чи дає Бог знамення?

с. 6

с. 8

Пророцтво давніх майя про 2012 рік:
історичний і біблійний контекст

с. 10

Хто вони?

с. 20

*«Найбільше щастя –
почуватися наприкінці
року краще, ніж на початку»,*

— сказав Г. Торо. Проте зазвичай відбувається з точністю до навпаки: пізньої осені повільне завмирання природи навіює сум і починається період переосмислення прожитого року. Ми починаємо шкодувати, що час швидко спливає. Хочеться безкінечно філософствувати про нетривалість буття та швидкоплинність життя.

Якщо порівняти життя людини з порами року, то осінь символізує зрілість. Плоди праці вже зібрані, польові роботи завершені, лишається лише підбити підсумки. Весна ж асоціюється з безтурботною юністю, періодом розквіту життєвих сил та часом видатних діянь. Обидві пори прекрасні по-своєму, і кожна людина знайома з ними. Як весняне пробудження, так і осіннє переосмислення потрібні нам. Саме восени ми можемо скласти плани на наступну весну, уникаючи вже пройдених труднощів та помилок.

Восени ми усі стаємо старшими та мудрішими. Це чудова пора року. І найбільшим благом можна назвати стан душі, коли людина наприкінці року, попри все пережите й пройдене, все одно почуватиметься щасливішою. Адже було стільки радісних моментів, стільки Божих благословень, що на їхньому фоні усі негаразди здаються тимчасовими та незначущими. Такий стан ще називають молодістю душі. Молоді духом люди не просто ностальгують, вони ще й планують нові звершення, шукають позитивні моменти в житті та відкриті до пізнання нового.

Редколегія нашого журналу перейнялася темою осінніх роздумів, і тому вирішила у даному випуску торкнутися прекрасного періоду – юності. Адже, поклавши руку на серце, зізнайтеся: усім нам хочеться знову побути молодими.

Не сумуйте за тим, що лишилося у минулому, посміхніться тому що це було, і будьте молоді душею!

З М І С Т

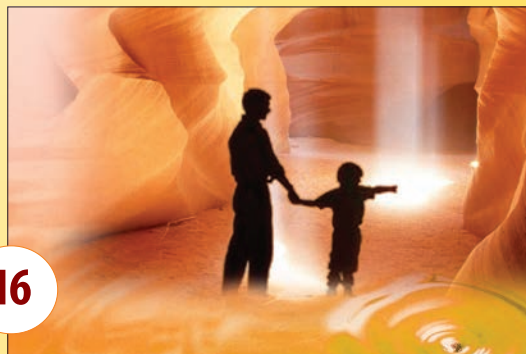
- 4** Юність Ісуса: печать досконалості
Еллен Уайт
- 6** Молодість для...
Роман Циганюк
- 8** Чи дає Бог знамення?
Ванесса Пізутто
- 10** Пророцтво давніх майя про 2012 рік:
історичний і біблійний контекст
О. А. Опарін
- 13** Крапля, яка врятувала життя
Івонн Р. Буллок
- 14** «Коли змовкнуть голоси птахів»
Олександр Богданенков
- 16** «Дім мій – дитинства початок»
- 20** Хто вони?
Марія Бадардінова

6

10

16

Відповідальний за випуск
директор видавництва
Василь Джулай

Головний редактор
Лариса Качмар

Відповідальний редактор:
Марія Бадардінова

Матеріал підготували:
Ростислав Стасюк
Яна Хорошун

Редакційна колегія:
В. В. Алексеєнко
Л. Т. Волощук
П. І. Кирилюк

Коректура:
Інна Джердж
Людмила Шаповал

Дизайн та верстка:
Юлія Смаль

Відповідальна за друк:
Тамара Грицюк

Реєстраційне свідоцтво
№ 51 КВ від 10 вересня 1993 р.

Здано в набір 15.11.2011
Підписано до друку 15.11.2011
Формат 60х84 1/8.
Папір крейдяний.
Офсетний друк. Ум. друк. арк. 1,8.
Наклад 2300 прим.
Друкарня видавництва
«Джерело життя».

Адреса редакції:
04107, м. Київ,
вул. Лук'янівська, 9/10-а
Телефон: 428-84-38

© 2011, журнал
«Ознаки часу»

ЮНІСТЬ ІСУСА: ПЕЧАТЬ ДОСКОНАЛОСТІ

Дитинство та юність Ісуса пройшли в невеликому гірському селищі. Його присутність ушанувала б будь-яке славетне місце на Землі. Він пройшов повз багаті садиби, царські палаці і славетні наукові заклади, аби оселитися в нічим не примітному Назареті, на який суспільство того часу дивилося з презирством.

Герріт ван Хонтхорст. Дитинство Христа.

Еллен УАЙТ

Чудовим за своєю значущістю є короткий біблійний опис ранніх років Ісуса: «Дитина ж росла й міцніла, сповнюючись мудрості, і благодать Божа біла на Ній» (Луки 2:40). Перебуваючи у світлі, яке виходило від лиця Його Отця, Ісус «зростав мудрістю, і віком, та благодаттю у Бога і людей» (Луки 2:52); Ісус володів живим, проникливим розумом, не за роками глибокодумністю та мудрістю – красою гармонійного характеру. Ще в дитинстві харак-

тер Ісуса відзначався особливою привабливістю: Він завжди був готовий допомагати іншим, виявляв терпимість, правди-

вість; Він ніколи не жертвував чесністю. Залишаючись непохитним, мов скеля, у дотриманні моральних принципів, Він Своїм життям виявляв благодать бездоганного ставлення до людей. Мати Ісуса стежила за розвитком Сина, зауважуючи в Його характері печать досконалості. Вона із радістю заохочувала формування цього світлого і сприйнятливості розуму. Святий Дух давав їй мудрість співпрацювати з Небом у вихованні Дитини, Яка мала право визнати Своїм Отцем винятково Бога.

З найдавніших часів віряни в Ізраїлі приділяли багато уваги вихованню молоді. Господь заповів, щоб уже в ранньому дитинстві дітей навчали пізнавати Його досконалості і велич, що знайшло свій особливий вияв у Його Законі та в історії Ізраїлю. Пісні, молитви й повчання із Писань подавалися дітям у доступній формі. Батьки й матері повинні були навчити дітей,

що Божий Закон є вираженням Його характеру; якщо вони приймуть принципи цього Закону в своє серце, образ Божий відобразиться в їхньому розумі й усьому житті. Навчання переважно відбувалося в усній формі, але молодь навчалася також читати Святе Письмо староєврейською, досліджувати пергаментні сувої Старого Завіту.

У дитинстві Ісус не навчався у школі при синагозі. Матір була Його першою вчителькою. З її вуст і пророчих сувоїв Він пізнавав небесні істини. Біля ніг матері Ісус тепер засвоював те, що колись Сам проголосив для ізраїльського народу через Мойсея.

Запитання, яке ставили Спасителі під час Його служіння, «Як Він знає Писання, хоч не вчився» (Івана 7:15), зовсім не означало, що Ісус не вмів читати, а те, що Він не отримав освіти у школі рабинів. І ми можемо здобувати мудрість так, як робив Він. Його глибоке знання Свя-

Віряни в Ізраїлі приділяли багато уваги вихованню молоді. Пісні, молитви й повчання із Писань подавалися дітям у доступній формі. Батьки й матері повинні були навчити дітей, що Божий Закон є вираженням Його характеру

тер Ісуса відзначався особливою привабливістю: Він завжди був готовий допомагати іншим, виявляв терпимість, правди-

того Письма свідчить про те, що в юні роки Він старанно вивчав Слово Боже. Перед Ним відкривалася велика скарбниця творіння Божого. Той, Хто створив усе, тепер Сам осягав науку, котру Його ж рука накреслила на землі, на морі та на небесах. Подалі від світської марноти, Він черпав знання з природи. Він вивчав життя тварин, рослин, сутність людини. З дитинства Ісус ставив перед Собою одну мету – бути благословенням для інших. Вивчаючи тваринний і рослинний світи, Він знаходив нові шляхи і засоби для поширення істини. В усьому побаченому Ісус постійно знаходив підтвердження Божественної істини. Притчі, які Він використовував для викладення Свого вчення, свідчать про те, наскільки відкритим був Його дух для впливу природи і як багато духовних повчань Він видобував з оточуючого середовища.

Значення слів і діл Божих відкривалося для Ісуса, коли Він Сам намагався збагнути сутність речей. Його думки й поведінка були непорочними. З того часу, як Ісус навчився мислити, Він постійно зростав у духовній благодаті та пізнанні істини.

Ісус жив у повній гармонії з Богом. Поки Він був Дитиною, то думав і говорив як дитина. Але жодна пляма гріха не спотворила в Ньому образ Божий. Однак і Він не був вільний від спокус.

Через свою гріховність мешканці Назарета стали притчею во язицех. Про те, якою поганою репутацією вони користувалися, свідчить запитання Нафанаїла: «Хіба може бути з Назарету щось добре?» (Івана 1:46) Ісус жив там, де Його характер міг бути випробовуваним. Йому необхідно було постійно пильнувати, щоб зберегти Свою чистоту. Він вимушений був зносити труднощі, з якими стикаємося і ми, щоб таким чином стати прикладом для нас у дитинстві, юності та зрілому віці.

Сатана був невтомним у своїх спробах погубити Дитину з Назарета. Він використовував усі можливі засоби, щоб заманити Ісуса в пастку. Жодна земна дитина не буде покликана жити святим життям у такій лютій боротьбі зі спокусами більше, ніж наш Спаситель.

Батьки Ісуса були убогі. Їхнє існування залежало від щоденної праці. Ісусові було відомо, що таке бідність, самозречення та нестатки. Це допомагало Йому уберегтися від зла. У Його працелюбному житті не було бездіяльних хвилин, які ставали б приманкою для спокуси; не було й безцільно проведених

годин, які відкривали б дорогу до лихих думок і дій. Наскільки це було можливо, Він уникав спокус. Ні користь, ні задоволення, ні похвала, ні осуд не могли змусити Його вчинити щось лихе або відважитися на лихий вчинок. Він володів мудрістю для розпізнання зла і силою, щоб протистояти йому.

Завдяки праці, яку Ісус виконував у дитинстві та юності, Його тіло й розум розвивалися. Він не витрачав Своїх фізичних сил нерозумно, але зберігав здоров'я, щоб мати змогу якнайліпше виконати будь-яку роботу. Ісус був досконалим у всьому: як у праці, так і в характері, вправно володів столярним інструментом. Своім прикладом Він навчає нас бути старанними, роботу виконувати ретельно і дбайливо, бо тільки така праця є почесною. Вправи, завдяки яким руки стануть умілими, готують молодь нести свою частку життєвих тягарів, розвивають фізичну силу і здібності. Усі повинні знаходити для себе якусь справу, котра приносила б користь і їм, й іншим людям. Бог призначив працю бути благословенням, і лише старанний працівник знаходить справжню радість у житті. Схвалення Боже і Його любов спочивають на дітях та молоді, котрі охоче виконують свої домашні обов'язки, допомагаючи батькові й матері в їхніх щоденних турботах. Такі діти, навіть залишивши домівку, стануть корисними членами суспільства.

Ісус завжди звершував Свою працю з радістю. Він ніколи не був настільки поглинутий світськими турботами, щоб не мати часу або бажання розмірковувати про небесне. Ісус часто виявляв радість Свого серця у співі псалмів і небесних гімнів. Мешканці Назарета не раз чули Його голос, що виголошував хвалу й подяку Богові. Він спілкувався з Небом у пісні, і коли Його товариші відчували втому, їх підбадьорював мелодійний спів Ісуса. Його хвала, здавалося, проганяла геть злих ангелів і, наче фіміам, наповнювала усе приємними пахощами. Таким чином серця Його слухачів переносилися із земної домівки до Небесної Вітчизни.

Ісус був Джерелом цілющої благодаті для світу, і впродовж усіх років усамітненого життя в Назареті вона виливалася потоками співчуття й ніжності. Старі, засмучені та обтяжені гріхами люди, діти з їхніми невинними забавами, маленькі звірята – мешканці гаїв, терплячі в'ючні тварини – всі ставали щасливими від Його присутності. Той, Хто Своєю силою керував світами,

схилявся над пораненою пташкою, аби допомогти їй. Ніщо не залишалося поза Його увагою. Він був готовий служити кожному.

Так, зростаючи у премудрості і віком, Ісус досягав успіхів у любові в Бога і людей. Він притягував до Себе усі серця, виявляючи співчуття до кожного. Надія і мужність, що виходили від Нього, робили Його благословенням у кожній оселі. Не раз у суботу в синагозі Його про-

Ісус завжди звершував Свою працю з радістю. Він ніколи не був настільки поглинутий світськими турботами, щоб не мати часу або бажання розмірковувати про небесне.

сили прочитати повчання із прощів; серця слухачів раділи, слухаючи знайомі слова зі Святого Письма, що звучали по-новому.

Тихе і просте життя Ісуса є для нас вельми важливим уроком. Чим спокійніше і простіше життя дитини, тим вона вільніша від штучних збуджень; чим більше дитина перебуває в гармонії з природою, тим це краще для її розумового розвитку та духовної сили.

Ісус досягав успіхів у любові в Бога і людей. Він притягував до Себе усі серця, виявляючи співчуття до кожного. Надія і мужність, що виходили від Нього, робили Його благословенням у кожній оселі

Ісус – наш Приклад. Багато людей з цікавістю зупиняють свій погляд на Його громадському служінні, не звертаючи при цьому уваги на уроки з Його дитинства і юності. Однак саме Його життя у рідному домі є зразком для всіх дітей і молоді. Спаситель принизив Себе до убогості, щоб навчити нас істини про те, що ми навіть у найскромніших умовах можемо ходити з Богом. Він жив, щоб догодити, вшанувати й прославити Небесного Отця у повсякденних життєвих справах. Він працював, віддаючи сили скромному ремеслу теслі, що ледве заробляє на щоденний хліб. Але Ісус звершував служіння Боже тоді, коли трудився у майстерні теслі і коли творив чудеса для багатьох людей. Кожний юнак, котрий наслідує приклад вірності та послуху, які Христос виявляв у Своїй скромній домівці, може твердо покладатися на слова, сказані Отцем про Нього через Святого Духа: «Оце Мій Слуга, Якого Я підтримую. Мій Обранець, що Його полюбила душа Моя» (Ісаї 42:1).

Роман ЦИГАНЮК

Молодість для...

Кожен із нас розглядає молодість по-своєму. Старше покоління дивиться на молодість, як на минуле, на те, що було зроблене, і те, що можна було зробити. Для молоді це час, коли, на їхню думку, здійсняться всі їхні мрії та реалізуються всі плани. Та що сама молодь думає про молодість? Чи усвідомлює вона, що настав час втілювати в життя свої мрії та досягати мети? Для чого їм дані ці молоді роки?

Сьогодні усе суспільство, а також і кожен з нас зокрема, має свою точку зору щодо цієї проблеми, хоча загалом є два варіанти відповіді. Одні вважають, що молодість дана для насолоди, розваг і потурання всім своїм бажанням. З вуст таких осіб часто можна почути фразу: «Якщо молодий, бери від життя все, що можеш». Інші ж вважають, що у цей період потрібно навчатися, здобувати освіту, формувати характер та створювати сім'ю. Такі люди стверджують: «Кожен наш вчинок та наше рішення сьогодні відлунням відіб'ються у майбутньому, тому слід думати, що робиш». Та до якої позиції варто було б пристати, якому стилю молодого життя віддати перевагу?

У пошуках відповіді на ці запитання хочу запропонувати вашій увазі дві біблійні історії. Обидві вони про молодих людей, які в певний період свого життя постали перед вибором.

Перша історія записана в 15-му розділі Євангелії від Луки. У ній розповідається про юнака, який, забравши від батька свою частину спадку, пішов у світ насолоджуватися молодим життям. Ця історія відома всім, як притча про блудного сина. Давайте прочитаємо її початок:

«Один чоловік мав двох синів. І сказав молодший з них батькові: Батьку, дай мені належну частину майна! І він поділив між ними майно. А через кілька днів, забрав-

ши все, молодший син подався до далекого краю і там розтратив своє майно, живучи розпусно» (Луки 15:11-13).

Зі змісту історії можна зрозуміти, що сім'я, у якій жив цей юнак, була не бідною, а отже, його частка була не малою. І тут не один хлопець чи дівчина могли б позаздрити біблійному героєві. Тільки уявіть: купа грошей, нові міста, пригоди, розваги і жодних обмежень. Ніхто тобі не «читає мораль» за твою поведінку, ніхто не каже, коли вставати, повертатися додому, лягати спати, що дивитися, а що ні, що слухати, а що ні. Ура-а-а! Свобода-а-а! Цьому опису, відповідають слова Соломона: «Тішся, юначе, своїм молодечтвом, а серце твоє нехай буде веселе за днів молодощів твоїх! І ходи ти дорогами серця свого й видінням очей своїх...» (Екл. 11:9).

Такої свободи часто починають вимагати діти підліткового віку, батьки ж намагаються у будь-який спосіб вгамувати їхні наміри, нерідко застосовуючи пораду того ж Соломона: «До юнакового серця глупота прив'язана, та різке картання віддалить від нього її» (Прий. 22:15).

Однак у цьому віці від застосування фізичного покарання ситуація може тільки погіршитися. З тринадцяти років дитина вже сприймає це не як виховання, а як приниження гідності. Вона хоче відчувати себе дорослою, керувати власним життям, робити свій вибір. Тому батькам краще вдаватися

до дружніх розмов, переконання та бесід. А ще – постійно молитися про своїх дітей-підлітків.

Розглянемо історію ще одного юнака. Його звуть Ісус Навин. Досліджуючи сторінки Старого Завіту, ми приходимо до висновку, що він також не з бідної сім'ї. Його батько був князем серед ізраїльського народу й одним з радників Мойсея, а це означало, що в цього юнака також могло бути безтурботне життя зі всіма зручностями. Однак ось що ми читаємо про молоді роки Ісуса Навина: «...Ісус, син Навинів, Мойсеїв слуга від своєї молодості...» (Чис. 11:28).

Ісус Навин був слугою, уявляєте собі! Той, хто міг мати все й усім насолоджуватися, відмовився від усього цього заради того, аби прислужувати Мойсею... Було б цікаво почути розмову цих двох людей при зустрічі. Що б розповідав блудний син Ісусові Навину про пережитий тиждень? Про всі свої враження, про нових друзів та подруг, про розваги й покупки. А що у відповідь сказав би Ісус Навин? Чим би вирізнявся останній тиждень його життя? Адже здебільшого весь свій час він виконував завдання Мойсея. Так, Ісус Навин перебував поруч з найлагіднішою людиною, він міг слухати розповіді Мойсея, спостерігати за його діями, вчитися управляти. Але чи робить це наше життя яскравим та привабливим? Думаю, що більшість молоді відповіла б негативно.

Що ж, аналізуючи життя цих двох біблійних персонажів, висновок для молоді здається очевидним, і відповіді на питання «Якому способу життя ви б віддали перевагу?» досить просто.

Але зачекайте: це тільки початок їхнього молодого життя. Давайте поглянемо трохи далі. Яка доля спіткала наших героїв? Пропоную знову розпочати з блудного сина й перегорнути ще кілька сторінок його життя.

«Як витратив усе, настав великий голод у тому краї, і він став бідувати. Пішов він та й пристав до одного з громадян тієї землі, а він послав його на свої поля пасти свиней. І бажав він насититися стручками, що їх їли свині, але ніхто йому не давав» (Луки 15:14-16).

Як бачимо, гроші дуже швидко закінчилися. На превелике диво, вони мають таку властивість, особливо при такому способі життя. І що було далі? Ну, напевно, він подумав, що за наявності деяких впливових друзів усе можна буде швидко владнати, але, як це часто трапляється, друзі були не справжніми, все, що їх приваблювало, – це його статки. Врешті-решт, пошук роботи, свині – і його становище стало гіршим, ніж у свиней.

Бажання відкинути всі біблійні поради щодо християнського способу життя приходять до них неодноразово, та чи будуть вони керуватися розумом, а не тільки почуттями, аби прийняти правильне рішення?

А як там наш дружний герой? Читаючи книгу Вихід, бачимо, що йому також довелося пройти через низку випробовувань та певних труднощів, але кожне з них не опускало його на життєвій дорозі, а, навпаки, підіймало. Тепер Ісус Навин – у Божих очах кандидат у наступники Мойсея, керівника всього народу ізраїльського. Якою тепер була б розмова цих двох юнаків при зустрічі? Що вони могли б розказати один од-

ному про останній тиждень свого життя? Вважаю, цього разу свої очі опустив би блудний син, адже його радість, щастя та задоволення виявилися такими примарними. Він втратив усе: гроші, славу, друзів, а найголовніше – рідний дім, де його любили і чекали, де він міг навчатися та розвиватися у правильному напрямку. Тепер він не раз згадував батькові слова, якими той цитував того ж таки Соломона: «І пам'ятай в днях юнацтва свого про свого Творця...» (Екл. 12:1).

На щастя, продовжуючи читати Євангеліє від Луки, ми бачимо, що блудний син отримав другий шанс і скористався ним, повернувшись до рідного дому. Але наскільки більше у світі є таких молодих людей, які свого другого шансу так і не використали, загинувши чи від алкоголю, чи від наркотиків, чи від небезпеки азартного життя.

Молодь сьогодні вирішує, як прожити цей найяскравіший період. Так, думати є над чим, адже бажання відкинути всі біблійні поради щодо християнського способу життя приходять до них неодноразово, та чи будуть вони керуватися розумом, а не тільки почуттями, аби прийняти правильне рішення? Це вже залежить від того, як їх виховали. Тому завданням батьків та наставників є допомогти їм зрозуміти, що не тільки найближче майбутнє дуже тісно пов'язане з нашим теперішнім, а й вічність залежатиме від їхнього сьогоднішнього вибору: «Тішся, юначе, своїм молодечтвом, а серце твоє нехай буде веселе за днів молодощів твоїх! І ходи ти дорогами серця свого й видінням очей своїх, але знай, що за все це впровадить тебе Бог до суду!» (Екл. 11:9).

Як же дізнатися Божу волю?

- **Моліться.** Якою б дрібною чи великою не здавалася нам справа, завжди запитуйте Бога в молитві про Його волю. Особливо важливо це в питаннях вибору супутника життя і кар'єри.
- **Чекайте.** Ми, люди, дуже не любимо чекати. Нам потрібно знати все про все і негайно. Однак, за винятком невідкладних ситуацій, найкращим способом дізнатися волю Господа є терпляче очікування в молитовному дусі й спостереження за розвитком подій.
- **Зверніться до Слова Божого.** Чи є в Біблії корисні поради та керівництво до дії? Безліч! У Святому Письмі міститься чимало корисних порад, особливо щодо норм моралі. І ми можемо вільно користуватися ними. Головне – їх знайти.
- **Просіть про знак.** Просячи про знак, не чекайте чогось містичного. Нехай це буде щирим бажанням найбільш точно виконувати Господню волю, й будьте уважні, щоб не прослухати відповідь Бога. Будьте готові до будь-якої відповіді, мовчання часто теж є Божим знаком.
- **Використовуйте свій розум.** У деяких ситуаціях Бог хоче навчити людину самостійно робити вибір. Тому, якщо ви не бачите явних знаків згори, то, помолившись, дослідивши Святе Письмо і почекавши, можете вибрати той з варіантів, який здається вам найбільш правильним. Зверніть увагу: помоліться, дослідіть Святе Письмо і почекайте.

Ванесса ПІЗУТТО,
«Signs of the Times»
(Австралія)

Чи дає Бог знамення?

Що робити? Як вчинити в тій чи іншій ситуації? Куди піти вчитися? З ким одружуватися / за кого виходити заміж? Чи переїжджати до іншого міста? Чи варто купувати ту чи іншу річ?

Як часто ми мучимо себе вдень і вночі цими запитаннями, так і не знаходячи на них відповіді. Наші предки в давнину так само бажали отримувати відповіді від вищих сил. Віряни зверталися до Бога в молитвах, а далекі від Нього — до темних сил. Останні були готові погодитися на різні умови й задуми на шляху до отримання бажаного. Так і з'явилися методи ворожіння, якими користуються й сьогодні. Людина ставить духам конкретне запитання й отримує на нього відповідь за допомогою різних знаків: зображень на кавовій гущі, карт, магічної дошки й інших пристосувань. Однак тому, хто запитує, найчастіше відповідь не зрозуміла, тому тлумачать і пояснюють її медіуми, ворожки та інші служителі демонів. На жаль, участь у таких заходах часто призводить до сумних наслідків, а «відповіді» і «знаки» — або цілковита брехня, або ж частина

сатанинського плану знищення життя людини. Біблія чітко повідомляє: *«Не звертайтеся до духів померлих та до ворожбитів, і не доводьте себе до опоганення ними. Я — Господь, Бог ваш!»* (Левит 19:31). Багатьом вірянам цікаво: чи дає Господь якісь знаки, і як Він взагалі показує людині Свою волю? Особливо це питання цікавить молодь, яка стоїть на порозі нового життя й бажає почати його правильно. Спробуємо разом його з'ясувати.

У давньому Ізраїлі для визначення Божої волі використовували особливий метод. Спеціально з цією метою до одягу первосвященника були пришиті два камені під назвою урим і туммим. Людина зі своїм запитанням приходила до первосвященника, і він кликав до Бога.

«Коли на Божий суд виносили якісь

запитання, ореол світла навколо кошовного каменя праворуч був ознакою Божественної згоди, тобто схвалення, а хмарка, що затіняла камінь ліворуч, свідчила про відмову, несхвалення» (Е. Уайт, Патріархи і пророки, с. 351). Відповідь була вичерпною й не викликала сумнівів чи розбіжностей.

Чи мріяли ви коли-небудь побути давнім ізраїльтянином, щоб отримати чітке «так» чи «ні» від Бога у відповідь на своє запитання? Адже тоді не треба було б боятися зробити неправильний вибір, і життя значно спростилося б.

Біблія розповідає нам про чоловіка на ім'я Гедеон, якому з'явився ангел і повідомив, що він повинен стати визволителем ізраїльського народу від влади загарбників. Сумніваючись у своїх силах і здатності очолити збройне повстання, Гедеон пропонує Богу: *«То ось я розстелю на тоці вовняне руно; якщо роса буде на самім руні, а на всій землі*

сухо, то я буду знати, що Ти спасеш Ізраїля моєю рукою, як говорив!» (Суд. 6:37). І ось того ж вечора Гедеон розстеляє вовну і залишає її на ніч. Вранці вона була вологою, а земля навколо – сухою. Юнак викрутив вовну і набрав горнятко води.

Продовжуючи сумніватися, Гедеон знову просить Бога про знак: «*І скавав Гедеон до Бога: «Нехай не запалиться гнів Твій на мене, нехай я скажу тільки цей раз, нехай-но я спробую руном тільки цей раз: нехай буде сухо на самім руні, а на всій землі нехай буде роса»»* (Суд. 6:39). Так Господь і зробив: наступного ранку вовна залишилася сухою, а земля навколо була вкрита росою.

Правда, було б чудово мати можливість отримати небесну відповідь на всі складні питання нашого життя? Я думаю, у кожного з нас був такий період, коли дуже хотілося скористатися методом Гедеона.

Я знаю кількох щирих християн, які справді отримували від Бога особливі знаки. Однак так само знаю і тих, хто дуже розчарувався, діючи згідно з тим, що вони вважали знаком згори. То чому ж в одному випадку знаки згори виявилися справжнім посланням від Бога, а в іншому – привели до розчарування?

Хто Він для нас – Бог чи автомат з відповідями?

Запитаємо себе: чому ми просимо про чудо? Ми намагаємося використувати Бога, як автомат з відповідями чи якийсь вселенський навігатор, який допоможе нам якомога швидше й легше дістатися з точки А в точку Б? Хоча таке бажання з нашого боку можна зрозуміти: Бог більше зацікавлений у побудові з нами живих відносин, заснованих на любові.

Бажання дізнатися Божу волю у своєму житті не повинно замінювати живі стосунки з Господом, а бути їх наслідком. Інакше наше християнство стане забобонним і поверхневим. Передусім нам слід потурбуватися про побудову відносин з Господом, адже знаючи Його голос, звикнувши спілкуватися з Ним, ми легко зможемо розпізнати Його в будь-якій ситуації. Господь може говорити до нас через Біблію, друзів, використовуючи обставини, а інколи й особливі знаки.

Нижче розглянемо п'ять не найкращих причин просити в Бога особливого знамення.

Щоб прискорити процес

Уявімо таку ситуацію: я хочу високооплачувану роботу, але мені лінь докладати зусилля, щоб її отримати. Тоді я молюся: «*Господи, якщо Ти*

хочеш, щоб я знайшов кращу роботу, хай хтось прийде й запропонує мені те, що Ти вже для мене приготував». Можливо, це дещо перебільшений приклад, але частіше за нашим проханням про чудо згори стоїть саме бажання прискорити процес досягнення бажаного, причому без жодних зусиль з нашого боку.

Автор Даніель Шеффер пише: «*Відсутність бажаного знаку людина може інтерпретувати як варіант відмови щось робити при небажанні діяти самостійно. Так, не отримавши явного і яскравого небесного «знамення», знаку або керівництва до тієї або іншої дії, деякі люди просто ніяк не діють, сприймаючи це, як Божий наказ не робити нічого»*. Не слід перетворювати пошук Божої волі в схему, завдяки якій ми звальноємо всю відповідальність і роботу на Нього.

Щоб отримати те, що хочу саме я

Як би суперечливо це не звучало, але дуже часто ми просимо Господньої волі саме тому, що показане Ним раніше нас не влаштовує. Наприклад, нещодавно хрещена людина, дізнавшись істину про десятину і пожертвування, може не погоджуватися з цим принципом і просити Бога, щоб Він спонукав начальника підвищити їй зарплату на 15 %, якщо на те Його воля, щоб повертати десятю частину доходу. Таким чином, ми заздалегідь диктуємо Господу ту відповідь, яку хочемо від Нього отримати, не погоджуючись прийняти жоден інший варіант.

Щоб підтвердити вже прийняте мною рішення

Найяскравішим прикладом такої сумної практики є історія Валаама. Цей пророк наважився просити Божого благословення на те, щоб проклясти ізраїльський народ! Звичайно ж, Господь відповів категоричне «ні!», але Валаам уже все вирішив заздалегідь і отримав непогану платню за свої послуги. Запитуючи про волю Бога, він намагався заглушити голос совісті й виправдатися перед самим собою. Як часто ми обираємо роботу, кохану людину, спосіб витратити гроші й багато іншого, і лише потім стаємо на коліна і просимо Бога благословити наш вибір. Це так, ніби ми вже уклали контракт і просимо Бога поставити підпис «для галочки». Знаючи Господа по-справжньому, ми будемо готові підпорядкувати свої плани Його волі, повністю поклавшись на Його милість.

Щоб не чекати

Чесно кажучи, я сама часто виявляю нетерпіння в складних ситуаціях, які вимагають часу для вирішення. Мені завжди хочеться швидко отримати відповідь на своє запитання, і я не самотня в такому бажанні. Ось чому знаки такі привабливі. Поки ми чекаємо, ми залежні й безсилі, а всередині нарастає нетерпіння, оскільки ми нічого не можемо зробити. Попросивши ж знака від Бога, особливо якщо ми встановлюємо Йому чіткі терміни й рамки, ми знову «біля керма». Бог тепер зобов'язаний підлаштуватися під наш розклад, і нескінченному очікуванню й невизначеності нарешті прийшов кінець! Тепер ми щось зробили, щось вирішили. А прикидаючись слухняними Божій волі, ми не відчуваємо себе ні в чому винними навіть у разі негативного розвитку подій. Тепер у всьому можна буде звинуватити Його!

У своїй книзі «Випробовуючи Бога: знати Його волю і діяти згідно з нею» Гаррі Блекебі і Річард Кінг переконують: «*Якщо ви не отримали чіткої відповіді від Бога на своє запитання, моліться і чекайте. Вчіться терпінню. Пристосовуйтеся до Божих термінів. Він краще за вас знає, коли саме послати відповідь. Зупиніться, не поспішайте. Можливо, Він зволікає з відповіддю, тому що хоче, щоб ви шукали Його наполегливіше. Не намагайтеся поверхнево «налагодити» відносини з Ним і приступити до отримання користі»*.

Щоб отримати впевненість в успіху

У християнському середовищі давно побутує хибна думка, що виконання Божої волі гарантує щасливе завершення будь-якої справи і захищає від помилок і болю. Піддавшись цій помилковій думці, багато людей прагнуть знаків згори як гарантії захисту від невдач. Проте Біблія показує нам багато випадків, коли людина діяла згідно з Божою волею і при цьому проходила через випробування, страждання і навіть була страчена. Сам Христос Своєю страшною смертю на хресті виконав волю Свого Отця Небесного. Найчастіше наше розуміння успіху радикально відрізняється від Божого. У Його плани щодо нашого життя можуть входити часи страждань і болю, які в майбутньому принесуть нам великі благословення.

Якщо вам справді хочеться знати волю Бога стосовно вашого життя, то будьте готові прийняти і виконати її, якою б вона не була. Ось і вся таємниця.

ПРОРОЦТВО ДАВНІХ МАЙЯ ПРО 2012 РІК:

*історичний
і біблійний
контекст*

О. А. ОПАРІН,
професор
(м. Харків, Україна)

Протягом останніх декількох років зі шпальт газет і журналів не сходять заголовки, присвячені темі кінця світу. І якщо спочатку значна частина суспільства ставилася до них скептично й навіть із глузуванням, то сьогодні ситуація стала зовсім іншою. Різка зміна клімату, страшні природні катастрофи, тероризм змушують навіть скептиків, нехай і в глибині душі, запитувати себе: а коли ж кінець світу? Сюжети найфантастичніших фільмів про кінець світу сьогодні померкли перед реальними катастрофами наших днів. Одне з найбільш відомих сучасних пророцтв, яке обговорюється навіть на рівні керівників держав, говорить про кінець світу 23 грудня 2012 року.

Чому ж саме з цим роком пов'язують сьогодні кінець світу? Звідки бере своє походження обчислення цієї дати? Чи узгоджується вона з тим, що Біблія говорить про кінець світу? Враховуючи сказане вище, комплексне історико-біблійне дослідження питання про 2012 рік є, безсумнівно, актуальним, що й зумовило мету даного дослідження.

2012 рік – походження й історія питання

Вчення про 2012 рік, як рік кінця світу, набуло свого поширення завдяки трьом, з одного боку, зовсім різним, а з іншого – досить подібним джерелам. Першим з них є роман відомого письменника Дена Брауна (відомого популяризатора так званого Євангелія від Юди) «Втрачений символ». Другим – езотеричний проокультурний рух «Новий вік», що намагається об'єднати у своїй філософії давню магію, окультизм, християнство

й релігії Сходу. Третім – фільм-катастрофа режисера Роланда Еммеріха «2012», що вийшов на екрани у 2009 році і зібрав 769 666 451 долар! Спільним для всіх цих трьох джерел популяризації цього вчення є, по-перше, окультизм, що має місце в кожному з них, і, по-друге, першоджерело, з якого вони й черпають інформацію про кінець світу в 2012 році – пророцтво давніх майя.

Останні є однією з найбільш зловісних культур доколумбової Америки, що проіснувала понад дві тисячі років, пережила кілька злетів і падінь і, нарешті, остаточно деградувала внаслідок страшної релігії – релігії жорстокості й розпусти, яка безроздільно в ній панувала [2-7]. Однією з невід'ємних складових релігії майя, поряд з людськими жертвоприношеннями, самооскопленням, ритуальним самовбивством і проституцією, була астрологія. Майя вірили, що людство розвивалося протягом чотирьох світових епох, які змінювали одна одну. Кожна з них

тривала кілька тисячоліть і завершувалася загибеллю чергової земної цивілізації [8-11]. І ось у результаті археологічних досліджень було виявлено два написи. Один з них, знайдений у Мексиці в давньому Тортугеро і датований 7 століттям н. е., говорить: «... **закінчиться тринадцяте чотирьохсотліття в день 4 Ахав 3 числа місяця Канкін, буде темрява й сходження Болон Окте [бог розбрату й війни в майя] в...**». На цьому напис обривається. Ця дата відповідає, на думку багатьох вчених (зауважимо, далеко не всіх), сучасному 23 грудня 2012 року. Тут варто зауважити, що транскрипція літочислення давніх майя не встановлена, і подія, що згадується вище, датується сучасними вченими в інтервалі від 11 грудня 1614 року до 25 серпня 2531 року! [1, 5, 12-14].

Другим джерелом давніх майя є так звана книга пророка-ягуара, що датується 16 століттям н. е. Там згадується, що в кінці четвертої світової епохи відбудуться нещастя, які, до речі, покладуть край іспанському пануванню в Мексиці. Таким чином, увесь величезний сучасний матеріал численних фільмів, книг, конференцій базується на цих двох досить туманних і суперечливих джерелах, не має під собою ніякої основи й перебуває у протиріччі з даними Біблії про долю нашого світу. Це вчення виступає як пряма альтернатива Біблії – Слова Божого.

Біблійний коментар

Отже, що ж Біблія говорить нам про кінець світу? Це дослідження хотілося б провести, базуючись лише на біблійних текстах, щоб кожна людина, незалежно від приналежності до тієї чи іншої християнської конфесії, могла побачити, що саме Бог на сторінках Свого Слова говорить щодо цього питання. Центральною доктриною будь-якої християнської церкви є вчення про Перший прихід Христа в наш світ. Його народження, служіння, розп'яття, воскресіння й вознесіння становлять основу християнського вчення. Перебуваючи на нашій Землі, Христос багаторазово обіцяв прийти ще раз (Івана 14:1-3; Дії 1:1,2, 6,7, 9-11; Євр. 9:28).

Христос особливо підкреслює, що час Другого приходу знає тільки Бог Отець: **«Про той же день і годину не знає ніхто: ані небесні**

ангели, ані Син, а тільки один Отець» (Матв. 24:36).

Наприкінці земної історії кожна людина зробить свій вибір або на користь Бога, прийнявши Христа своїм особистим Спасителем і живучи згідно з Божим Десятислівним Законом, або проти Нього, відкинувши Христа й не бажаючи виконувати Його Десять Заповідей.

«Отже, Бог, незважаючи на часи незнання, тепер наказує всім людям скрізь каятися, бо Він визначив день, коли має справедливо судити цілий світ через Мужа, Якого настановив, даючи віру всім, воскресивши Його з мертвих!» (Дії 17:30,31).

Кому потрібно з'явитися на суд?

«Бо всі ми маємо з'явитися перед судовим престолом Христа, щоб кожний одержав згідно з тим, що в тілі робив: добро чи зло» (2 Кор. 5:10). **«Судитиме Бог справедливого й несправедливого, бо для кожної справи є час, і на всяке там діло»** (Екл. 3:17).

Бог судитиме людей на підставі Божого Закону.

«Бо хто весь Закон виконує, а згрішить в одному, той став винним у всьому; бо Хто сказав: Не чини перелюбу, – Той сказав і: Не вбивай! Коли ж не чиниш перелюбу, а вбиваєш, ти став порушником Закону. Так говоріть і так робіть, як ті, що мають бути суджені Законом свободи» (Якова 2:10-12).

Будуть розглянуті всі вчинки людей.

«Бо Бог приведе кожну справу на суд, і все потаємне, – чи добре воно, чи лихе!» (Екл. 12:14).

Бог судитиме людей не лише за діла, але й за слова.

«Кажу ж вам, що за кожне пусте слово, що люди скажуть, відповідатимуть судного дня, бо за словами своїми будеш оправданий, і за словами своїми будеш осуджений» (Матв. 12:36, 37).

Бог судитиме людей і за думки.

«Тому передчасно нічого не судіть, доки не прийде Господь, Який і освітить таємниці пільми і виявить задуми сердець, – тоді кожному буде похвала від Бога» (1 Кор. 4:5).

Життя кожної людини, її вчинки фіксуються на небі в спеціальній Пам'ятній книзі.

«Змовлялись тоді один з одним і ті, хто страх перед Господом має, – і прислухавсь Господь, і почув, і перед обличчям Його була писана пам'ятна книга про тих, хто страх перед Господом має, і хто поважає Ймення Його. І будуть Мені вони власністю, – каже Господь Саваот, – на той день, що вчиню, і змилюсь над ними, як змилюсь над синами своїми, що служать йому. І ви знову побачите різне між праведним та нечестивим, між тим, хто Богові служить, та тим, хто не служить йому» (Мал. 3:16-18). **«І я побачив померлих, малих і великих, що стояли перед Богом. І книги відкрилися; відкрилася й інша книга, що є книгою життя. І судили мертвих, як записано в книгах, за їхніми ділами»** (Об'явл. 20:12).

Ім'я кожної людини, яка прийняла Христа своїм Спасителем, вноситься до Книги Життя.

«І про Сіон говоритимуть: "Той і той народився був у ньому, й Сам Всевишній зміцняє його"! Господь буде лічити у книзі народів: "Оцей народився був там!"» (Псал. 86:5,6). Сіон – це Церква Бога: **«Співайте Господеві, що сидить на Сіоні, між народами розповідайте про чини Його»** (Псал. 9:12). **«Як долю Своему народу поверне Господь, то радітиме Яків, втішатися буде Ізраїль!»** (Псал. 13:7).

Наприкінці земної історії кожна людина зробить свій вибір або на користь Бога, прийнявши Христа своїм особистим Спасителем і живучи згідно з Божим Десятислівним Законом, або проти Нього, відкинувши Христа й не бажаючи виконувати Його Десять Заповідей.

Як буде відбуватися суд?

«Я бачив, аж ось поставили престолу, і всівся Старий днями. Одежа Його – біла, як сніг, а волосся голови Його – немов чиста вовна, а престол Його – огняне полум'я, колеса Його – палахкотючий огонь. Огненна річка пливла й виходила з-перед Нього; тисяча тисяч служили Йому, і десять тисяч десятків тисяч стояли перед Ним; суд усівся, і розгорнулися книги» (Дан. 7:9,10).

Христос буде на суді Заступником (адвокатом) для тих, які прийняли Його.

«Я бачив у видіннях ночі, аж ось разом з небесними хмарами йшов ніби Син Людський, і прийшов аж до Старого днями, і Його підвели перед Нього» (Дан. 7:13).

«Переможець зодягнеться в білий одяг, і не зітру його імені з книги життя, і визнаю його ім'я перед Моїм Отцем та перед Його ангелами» (Об'явл. 3:5).

Христос особливо підкреслює, що час Другого приходу знає тільки Бог Отець: «Про той же день і годину не знає ніхто: ані небесні ангели, ані Син, а тільки один Отець» (Матв. 24:36).

Сьогодні Господь закликає кожну людину приготуватися до суду, поклонитися Богові.

«І я побачив іншого ангела, який летів серед неба. Він мав вічну Євангелію, щоб звіщати її жителям землі, – усякому народові, поколінню, племені і народності, – проголошуючи гучним голосом: Побійтеся Бога й віддайте Йому славу, бо прийшла година Його суду! Поклоніться Тому, Хто створив небо, і землю, і море, і джерела вод!» (Об'явл. 14:6, 7). Як бачимо, ця вістка облетить через проповідь Євангелія всю Землю.

Яка мета Другого приходу Христа?

«...так і Христос: один раз приніс Себе, аби понести гріхи багатьох; другий же раз з'явиться не задля гріха, а тим, що очікують Його на спасіння через віру» (Євр. 9:28).

«Бо Господь ось виходить із місця Свого навідати провини мешканців землі, кожного з них, – і відкриє земля свою кров, і вже не закрийє забутих своїх!» (Ісаї 26:21).

Прихід Христа буде явним, і побачить Його кожне око.

«Тоді, як хто вам скаже: Ось тут Христос! або: Там! – не вірте. Бо стануть лжехристи та лжепророки і будуть чинити великі ознаки й чудеса, щоб звести, якщо вдасться, навіть і вибраних. Ось Я попередив вас! Отже, коли вам скажуть: Ось Він у пустині! – не виходьте; Ось Він у потайних кімнатах! – не вірте; адже як блискавка виходить зі сходу і з'являється аж на заході, таким буде й прихід Сина Людського» (Матв. 24:23-27).

Що очікує тих, хто відкинув Христа?

«Голосіть, бо близький день Господній, – він від Всемогутнього прийде, немов зруйнування... Тому-то ослабнуть всі руки, і кожне серце людини зневіриться. І вони налякаються, болі та муки їх схоплять... Оце день Господній приходить, суворий, і лютий, і полум'я гніву, щоб землю зробити спустошенням, а грішних її повигублювати з неї!» (Ісаї 13:6-9).

«І небо відійшло, згорнувшись, як сувій; і кожна гора та острів зрушилися зі своїх місць. А земні царі, і вельможі, і тисяцькі, і багатії, і сильні, і кожний раб, і кожний вільний сховалися в печерах та в гірських уцелинах, гукаючи до гір та до скель: Упадійте на нас і сховайте нас від обличчя Того, Хто сидить на престолі, та від гніву Агнца! Бо прийшов великий день Його гніву, – і хто може встояти?» (Об'явл. 6:14-17).

«І я побачив померлих, малих і великих, що стояли перед Богом. І книги відкрилися; відкрилася й інша книга, що є книгою життя. І судили мертвих, як записано в книгах, за їхніми ділами. І море віддало мертвих, що в ньому; і смерть, і ад віддали мертвих, що в них, і кожного судили за його вчинками. А смерть і ад були кинути у вогняне озеро. Це друга смерть – озеро вогняне. І кого не знайшли записаним у книзі життя, той був укинений у вогняне озеро» (Об'явл. 20:12-15).

Що чекає на тих, хто прийняв Христа своїм Спасителем і жив за Його Законом?

«І я побачив нове небо і нову землю. Бо перше небо і перша земля проминули, і моря вже не було. І я побачив святе місто, новий Єрусалим, що сховався з неба від Бога, приготований, наче наречена, прикрашена для свого чоловіка. І почув я гучний голос із престолу, що промовляв: Ось Божа оселя з людьми; і Він поселиться з ними, і вони будуть Його народом, і сам Бог буде з ними – їхній Бог; і Він обітре кожну сльозу з їхніх очей, і більше не буде смерті, ні страждань, ні голосіння, ні болю, – вже більше не буде, бо перше минулося. І сказав Той, Хто сидить на престолі: Ось творю все нове! І каже: Напиши, бо ці слова правдиві й вірні! І Він сказав мені: Звершилося! Я є Альфа й Омега, Початок і Кінець. Я спраглому дам за даром живої води з джерела. Переможець усадить все, і Я буду його Богом, а він буде Мені сином» (Об'явл. 21:1-7).

Таким чином, своїм вибором сьогодні «за» або «проти» Бога і Його Закону ми вибираємо свою долю.

Список використаної літератури

1. Баглай В. Е. Представления о мировых эпохах в древне-мексиканской ацтекской мифологии/ Автореферат канд. дисс. – Л., 1977.
2. Галленкамп Ч. Майя. Загадка исчезнувшей цивилизации. – М.: Наука, 1966.
3. Затерянный мир майя. Энциклопедия исчезнувших цивилизаций. – М.: Терра, 1997.
4. Кинджалов Р. В. Культура древних майя. – Л.: Наука, 1971.
5. Кнорозов Ю. В. Письменность индейцев майя. – М. – Л., И-во Академии наук СРСР 1963.
6. Ланда Д. де. Сообщение о делах в Юкатане // Пер., примеч. Ю. В. Кнорозова. – М. – Л., 1955.
7. Леон Портілья М. Философия нагуа: Исследование источников. – М.: Наука, 1961.
8. Опарин А. А. Древние города и библейская археология. – Харьков: Факт, 1998.
9. Barrera Vasquez A., El Libro de los Cantares de Dzitbalche, Mexico, 1965.
10. Garza. M. de la, Relaciones Historico-geograficas de la Gobernacion de Yucatan, Tomo 1, Mexico, 1983.
11. Las Casas B. de, Apologetica Historia sumaria..., Vol. II, Mexico, 1967.
12. Qñones Keber E, Creating the Cosmos: The Myth of the Four Suns in the Codex Vaticanus A // Latin American Indian Literatures Journal. – 1996. – Vol.12. – №2. – P.192-212.
13. Taube K., The Classic Maya Maize God: A Reappraisal // Fifth Palenque Round Table, 1983, Vol. VII, San Francisco, 1985.
14. Zender M., Teasing the Turtle from its Shell: AHK and MAHK in Maya Writing, 2005.

Івонн Р. БУЛЛОК

Крапля, яка врятувала життя

Сонячними суботніми днями Гордон і його батько любили виходити на прогулянку або кататися на машині долиною Напа в Каліфорнії. Ця субота не була винятком. Тому після обіду вони сіли в машину й поїхали дорогою вниз.

— Куди поїдемо цього разу? — запитав батько.

— Давай поїдемо через долину на стару ртутну шахту, — запропонував Гордон, дістаючи з кишені свічку й кілька сірників.

— Звідки ти знав, що тобі це все знадобиться? — запитав його батько.

Гордон засміявся.

Невдовзі батько з сином уже були на старій шахті. Вони припаркували машину й попрямували до входу. Гордон запалив свічку, а решту сірників сховав у кишеню.

Він пішов уперед, а батько — слідом за ним. Їх цікавив кварц — темно-червоні смуги руди, з якої добували ртуть.

Вони йшли поволі, обстежуючи стіни тунелю. Батько нагадав Гордону про те, що всесвітній потоп теж вплинув на відкладення цих мінералів так глибоко під землею.

Вода просочувалася через каміння, капаючи зі стелі й стікаючи зі стін тунелю. Свічка в руках Гордона горіла яскраво, відкидаючи довгі тіні позаду них. Світло било в очі так яскраво, що вони майже не бачили того, що було прямо перед ними. Вони йшли вперед навздогад, їхня увага була зосереджена на каменях по обидва боки тунелю.

Раптом зі стелі прямо на свічку впала крапля води. Полум'я одразу ж погасло, Гордон із батьком зазмерли на місці.

Гордон дістав з кишені сірники, аби знову запалити вогонь. Хоча слабе полум'я горіло лише одну мить, проте воно встигло освітити

Гордону те, що було попереду. Там виднілася величезна темна прірва! Він відскочив назад, наштотхнувши на батька.

— П-п-п-подивись! — запинаючись, промовив Гордон, вказуючи на провалля.

Але саме в цей момент сірник погас, і батько не зміг нічого роздивитися. Вони швидко запалили свічку ще раз, і тоді батько Гордона побачив прірву. Це був закинтий вертикальний отвір шахти, який спускався до нижнього рівня шахти для забезпечення циркуляції повітря.

Батько Гордона зробив глибокий вдих, а потім вигукнув:

— Та ця яма може бути глибиною 30 метрів! Якби ми продовжували йти... — але він не зміг закінчити речення, уявивши жадливий кінець історії.

Батько підняв камінь і кинув у яму. Затамувавши подих, вони обидва чекали, коли ж камінь досягне дна. Навколо царювала тиша, і раптом — приглушений стук! Бам, бам, бам! Звук відлунювався знову і знову, перекочуючись через різні рівні тунелів шахти.

— Ходімо додому, — сказав батько, взявши Гордона за руку.

Вони повернулися й пішли, не озираючись. Сідаючи в машину, батько сказав:

— Якби ми зробили ще один-два кроки, розглядаючи камені на стінах тунелю, ми обидва могли б загинути. Я вірю, що наш ангел-охоронець погасив нашу свічку в потрібну мить! Подякуймо ж нашому Небесному Отцеві за те, що Він врятував нам життя.

Я теж неодноразово дякував за це Богові. Бо якби вони впали в ту яму, я б ніколи не народився. Адже Гордон — мій батько.

«Коли змовкнуть голоси птахів»

(Присвячується світлій пам'яті Івана Яковича)

*Сквозь голод и холод,
Сквозь горе и страх
Я к Богу, как голубь,
Поднялся с костра.*

(В.Т. Шаламов)

Просте, французьке за походженням, слово «етап» набуло ще в царській Росії свого особливого, відомого лише росіянам, національного колориту, що став у радянські часи настільки поширеним, що затьмарив навіть початкове значення слова. Тлумачний словник російської мови пояснює це нове значення так: етап – «група або партія арештованих, відправлених куди-небудь». Мабуть, останнє визначення, найбільш точно і глибоко описує долю тих, хто пішов по етапу...

У 1939 р. Іванові виповнилося двадцять два. Тепер він усе частіше почав замислюватися про своє майбутнє: про те, яким воно буде, що принесе? Особливо багато думав про свою майбутню обраницю. Короткими червневими ночами Ваня довго не міг заснути, все думав, міркував, уявляв, і бувало

так, що до самого світанку так і не стуляв ні на хвилину очей. Вона буде скромною, простою, обов'язково доброю і, звичайно ж, гарною: з довгим руським волоссям, що злегка в'ється, заплетеним в косу, з великими карими очима, а звати її буде Валею. Дивно так виходить Ваня й Валя, Іван та Валентина.

Найяскравішою була думка про вінчання. Його не лякало ні те, що молитовний будинок, де вони постійно збиралися для прославлення Бога й вивчення Біблії, був старим і непоказним, ні те, що атеїстично налаштовані громадяни будуть висміювати його або й напишуть донос. Але всупереч усьому він мріяв про те, як Сам Бог, Творець усього створеного, благословить їх, двох закоханих, Своім батьківським благословенням.

В один зі звичайних буднів, повертаючись з польових робіт, Іван забрів до невеличкого гайочка, що знаходився непо-

далік від будинку. Як співали птахи! Ніколи раніше він не чув таких прекрасних пісень, вони передавали неосяжне тепло таємного душевного єднання. Спів птахів сповіщав давню, як сам світ, історію про майбутнє торжество добра, про перемогу не схиленої перед злом людини. І весь тягар думок, що сірим, сивим туманом намагався збити проникливе серце зі шляху істини, відступав, танув перед переможною мелодією.

Велика вогняна куля сонця швидко зникла за обрієм, небесна повість птахів звучала все тихіше й тихіше, доки зовсім не злилася з тишею, і лише недоступна слуху атмосфера спокою й умиротворення все ще не залишала гай...

Іван прокинувся від голосного, нав'язливого стукоту у двері, потім були голоси, човгання чобіт, перелякані очі матері, незнайомі кам'яні обличчя чужих і два короткі слова, немов дві ▶

розривні кулі: «Ви арештовані!». Перед очима все безладно закружляло, затанцювало: чорні люди в смоляних плащах; мати, що завмерла, немов у паралічі; батько, що тримає в тремтячих руках зимового кожуха, шапку та валянки. А потім... Надривне чи то виття, чи то рев мотора – монотонне соло чорного воронка. Мрія про вінчання перетворилася на обвинувачення за 58-ою статтею КК СРСР, пунктом 10: «Пропаганда або агітація, що містять заклик до скинення, підризу або ослаблення Радянської влади...» Іван отримав десять років виправних робіт.

Сотні, тисячі кілометрів по етапу, далеко від дому, від близьких, від людського тепла й співчуття, від ніжного слова й дружнього рукостискання, кудись у вічну мерзлоту холодних фраз і льодяних поглядів, на сотні, тисячі кілометрів кудись, де замість милої звичної пічки в батьківській хаті чекали зеківські нари бараку, замість маминої запеченої «у мундирах» картоплі – алюмінієва миска рідкої баланди, замість сільського простору – кілометри дроту, що зчепилися намертво.

Ці роки стали для Івана часом важких душевних переживань. Часом безсонними каторжними ночами він, який так любив життя, просив собі смерті. Але щоразу, коли вночі відчинялися двері й ті, що

прийшли, зачитували прізвища й виводили частину ув'язнених, він знову й знову дякував Богові за дивовижний дар життя. Іван чудово знав, що цих людей виводять назавжди, що ніколи більше їхня нога не переступить поріг цього бараку, що довга горизонтальна лінія, яка перекреслила їхнє прізвище від великої до останньої літери, означає щось більше, ніж просто чийсь відпрацьований до механізму рух руки. Там, десь у далині, під гуркіт тракторів чийсь етапи підходять до свого трагічного завершення, там, у приголомшливому реві моторів у владу ненаситного ГУЛАГу переходила остання власність ув'язнених – ще жевріюча у виснажених тілах іскра знеціненого життя. Але через деякий час гул стихав, і все знову ставало на свою звичну табірну колію.

У хвилини самотності Іванові здавалося, що він ось-ось збожеволіє, однак десь на межі між розумом і божевіллям відбувався переломний момент, і на зміну безвиході приходили слова старозавітного пророка Ісаї, що несли надію: «Бо не буде темноти для того, хто утискуваний» (Ісаї 8:23). Він читав з дитинства Біблію і знав, що на зміну моторошній темряві голгофських страждань прийде світлий ранок воскресіння. А інакше й бути не може, якими б суворими не були морози,

як би не лютував вітер, як би грізно не відкривала свою звірину пащу Колима. Однак прийде час – і зацвітуть квіти, прийде час – і оживуть дерева, прийде час – і світ знову наповниться дзвінким переможним співом птахів. Знову поллються пісні солов'їв, прудкі горобчики, заховавшись у придорожніх кущах бузку, будуть задержувати цвірінькати, знову зазвучить стара, як світ, історія про майбутнє торжество добра, про перемогу не схиленої перед злом людини.

Через десять довгих років цей світлий ранок воскресіння настав і для Івана, через десять довгих років він зустрів свою Валю, через десять довгих років повинчався, через десять довгих років, що пролетіли, як десять страшних днів, які ввібрали в себе стільки болю й страждань, що вистачило б і на сто років. Увесь цей час, огорнений крилами Всевишнього, він ішов долиною смертної тіні й залишився живий. Адже всупереч суворості й жорстокості цього світу, у серці віруючого живе Небесний Бог: Бог, Який ніколи не залишить Своє дитя, Бог, Який у найважчу хвилину захистить і візьме весь удар на Себе. І з таким Богом навіть найслабша, найнемічніша людина зможе перемогти ненависть усіх сил пекла й стати переможцем.

Олександр Богданенков

«ДІМ МІЙ – ДИТИНСТВА ПОЧАТОК»

«Людина повинна самостійно формувати своє навколишнє середовище, замість того, щоб дозволяти навколишньому середовищу формувати себе... У виборі свого оточення мало хто керується передусім міркуваннями свого духовного благополуччя і безпеки»

(Е. Уайт. Розум, характер, особистість, с. 36, 147).

Дім... Батьківський дім... Цокання годинника на стіні, аромат домашнього хліба, мамині м'які руки... Які різноманітні спогади наповнюють нас, коли ми чуємо це слово! З поняттям дому пов'язані заповітні сподівання кожної людини: тепло, затишок, добробут, любов, щастя.

Дім, батьківський дім, рідний дім, найпривабливіше місце, маленьке Небо на Землі – найсильніший фактор оточення, який впливає на виховання дитини. Про середовище та його виховні ефекти ми й поговоримо в цій статті.

«На початку кожного вікового періоду розвиваються своєрідні, характерні для цього віку, виняткові, єдині й неповторні відносини між дитиною і навколишньою дійсністю, насамперед соціальною. Такі відносини ми називаємо соціальною ситуацією розвитку в цьому віці... Вона визначає цілком і повністю ті форми і той шлях, ідучи яким дитина набуває все нові й нові властивості особистості... Несприятливі ситуації дитинства можуть призвести до формування помилкового стилю життя» (В. Панюк. Основи практичної психології, с. 115).

Вдалою ілюстрацією сили впливу середовища на розвиток особистості стала

модель соціальних ситуацій, яка бере свої витоки з концепції американського психолога Урі Бронфенбренера (див. Психологія розвитку, дев'яте видання, с. 97). Дозвольте представити три найважливіші рівні цієї моделі:

1. Найближчий рівень.
2. Зовнішній рівень.
3. Культурний рівень.

Перший рівень – найближчий

Перший, або найближчий, рівень цієї моделі – найважливіший, найвпливовіший – сім'я. Це серцевина, за словами самого автора цієї моделі. «Саме від неї насамперед залежить, якою виросте дитина, і яке місце в суспільстві вона займе. Дійсно, тип сім'ї, в якій народжується дитина, може найсерйознішим чином вплинути на її очікування, установки, набір ролей, систему поглядів і взаємини з іншими людьми, а також на її когнітивний (пізнавальний), емоційний та фізичний розвиток протягом усього життєвого шляху» (Психологія розвитку, восьме видання, с. 135, дев'яте видання, с. 144, 145).

Батьківський дім

Перший рівень – це рівень рідного

дому. Тут важливо все: атмосфера в будинку, відносини між батьками, устрій і стиль управління.

До того часу, як на дитину почнуть безпосередньо впливати другий і третій рівні соціальних ситуацій, її моральний стержень повинен бути сформований на першому рівні в її домі. Батьківський дім повинен встигнути залишити глибокий слід на особистості дитини.

Зверніть увагу, який батьківський будинок вважається зразковим для розвитку особистості. «*Ісус прийшов на нашу Землю, щоб звершити найвеличнішу справу в історії людства. Посланець Божий, Він прийшов, щоб показати, як слід жити, аби досягти найкращих результатів. Які ж умови створив Всемогутній Отець для Свого Сина? Дім у відлюдді Галілейських*

Праця – важливий чинник зразкового домашнього середовища. Вона не тільки оберігає дітей від багатьох спокус, але й розвиває характер, інтелект, волю, самоконтроль.

гір; родина, що живе чесною працею, шанує почуття власної гідності, провадить просте життя, щоденну боротьбу з труднощами та злиднями, цінує самопожертву, ощадливість, сповнене терпіння і радості служіння; години дослідження Писань з матір'ю біля розгорнутого сувою, світанкова й вечірня тиша зеленої долини, святе служіння природи, роздуми про творіння і Провидіння, спілкування з Богом – такими були умови і можливості Ісуса в ранні роки Його життя» (Е. Уайт. Християнська родина, с. 132, 133).

Описані умови домашнього життя Дитини Ісуса – це і є універсальний зразок сприятливої атмосфери батьківського дому для розвитку кожної дитини будь-якої епохи, зокрема й сучасної.

Складові зразкової домашньої атмосфери:

а) сільський будинок;

Обираючи місце проживання, якими міркуваннями ми керуємося, шановні батьки? Думками Лота, який оселився у великому місті Содомі? «*Лот оселився в Содомі з рішучим наміром уберегти себе від нечестя та заповісти це своєму домові. Але він зазнав повної по-*

разки... Чимало людей і сьогодні припускаються такої ж помилки. При виборі місця проживання вони враховують більше тимчасові переваги, аніж той моральний та соціальний вплив, якого зазнають вони та їхні сім'ї» (Е. Уайт. Патріархи і пророки, с. 168).

Чи керуємося ми міркуваннями найкращих і найдостойніших людей усіх часів, які переважно оселялися на лоні природи? Чи розуміємо ми, що оточення нашого будинку – це соціальна атмосфера, яка впливає на моральність наших дітей? Отець Небесний приготував для Свого Сина відокремлений сільський дім. Це зразок для нас.

Перерахуємо деякі найважливіші переваги такого дому:

- бар'єри для потоку спокус на дитячі душі;
- більше вражень і корисних занять;
- фізичне і розумове оздоровлення;
- вдосконалення смаку і способу мислення;
- очищення й облагородження розуму;
- спрямованість думок до Творця.

б) усамітнення й тиша;

«Якщо хочеш бути Божим, живи у тиші, як жив Бог, – це настанова, яка здатна підбадьорити, розрадити й облагородити нас» (Ф. В. Фаррар. Життя Ісуса Христа, с. 97).

Усамітнення, тиша, спокій і мир, неквапливість, розміреність, приємна для очей краса приро-

ди – ось найбільш сприятливий контекст дитинства. Найкращі та найдостойніші люди всіх часів здебільшого виростили саме в такому середовищі. Вони знаходили насолоду в спілкуванні з природою і в приємному товаристві.

Господь, великий Знавець дитячої душі, запевняє нас, що чим тихіше і спокійніше життя дитини, чим вільніша вона від штучного, неприродного збудження, і чим ближча до природи, тим сприятливіші умови для її фізичного й розумового розвитку та накопичення духовної сили. «*Діти будуть... щасливими, якщо навчитися їм жити розмірено і тихо... Діти стануть щасливими, якщо навчатися бути спокійними вдома»* (Е. Уайт. Виховання дітей, с. 97).

Взаємини дитини з татом є вирішальним чинником у формуванні здоров'я, розвитку і щастя хлопчика чи дівчинки

в) простота і природність;

Слово Боже закликає батьків зробити дитинство своїх дітей якомога простішим, скромнішим і природнішим. Що це означає?

- Любов до природного, а не до вигаданого, надуманого життя;
- гармонія з природою;
- проста, скромна їжа;
- акуратний, недорогий одяг, проте не принизливий для дитини;
- відповідність до дитячого віку.

«Не слід формувати в дитині»

передчасну дорослість, нехай вони якомога довше зберігають свіжість і привабливість своїх ранніх років» (Е. Уайт. Наочні уроки Христа, с. 84). *«Батькам ніколи не слід квапити своїх дітей до-рослішати»* (Е. Уайт. Виховання дітей, с. 204).

г) праця;

Праця – важливий фактор зразкового домашнього середовища. Вона не тільки оберігає дітей від багатьох спокус, але й розвиває характер, інтелект, волю, самоконтроль. Вона допомагає дитині розвивати впевненість у собі, почуття власної гідності, тобто формувати високу, здорову самооцінку.

д) біблійна релігія.

Могутньою протидією для поганого впливу зовнішнього середовища є сімейна біблійна релігія, покладена в основу освіти й виховання дитини.

Згадайте сімнадцятирічного Йосипа, якого продали в розкішний, розбещений палац єгипетського чиновника. Згадайте Мойсея, котрий переселився з халупи рабів до палацу фараона. Згадайте Самуїла, який дитиною потрапив у середовище розбещених безбожних синів священика. А Даниїл і його три друга – молоді бранці вавилонського монарха, котрі обличчям до обличчя зіштовхнулися з таємничою магією окультизму найдавнішої цивілізації... Що вберегло цих дітей, котрі самотньо, але непохитно стояли проти хвиль аморальності, ідолопоклонства і беззаконня, здатних змести все на своєму шляху? Єдине – глибока релігійність, прищеплена їм у батьківському домі! *«Релігія в домі – наша велика надія»* (Е. Уайт. Виховання дітей, с. 475).

Члени сім'ї

Звичайно, найбільша цінність батьківського дому не в чудовій природі навколо, не в тиші, спокої і теплій атмосфері, яка його наповнює, а в людях, котрі в ньому мешкають. Тому найближчий рівень соціальних ситуацій дитинства – це не просто будинок, а, передусім, члени сім'ї.

а) мати;

У кожному будинку є своє світло, і цим світлом вважається матір. Саме матір відіграє найголовнішу роль у становленні дитини як особистості. *«Домівка повинна стати для дітей найпривабливішим*

місцем у світі, в якому найбільшою причиною є присутність матері» (Е. Уайт. Християнська родина, с. 21). *«Багато світла і радощів може дати своїм дорогим дітям мати. Вона може так тісно з'єднати серця цих дорогих малюків зі своїм серцем, що її присутність стане для них найсвітлішою хвилиною в житті»* (Там само, с. 241).

Від кожної душі до дитини тягнуться нитки впливу людей з оточення. Це можуть бути золоті, дорогоцінні нитки або ж огидна павутина, здатна обплутати серце дитини.

б) батько;

Дуже важлива в домі особистість батька, адже він – сполучна ланка сім'ї. Взаємини дитини з татом є вирішальним чинником у формуванні здоров'я, розвитку і щастя хлопчика чи дівчинки.

Особливо важливі взаємини з батьком для хлопчиків. «Батько, що має синів, повинен установити з ними тісний контакт... Нехай не залишає своїх невгамовних синів лише під опікою матері» (Там само, с. 220).

в) старші брати та сестри.

Старша сестра чи брат – дуже важлива постать у сім'ї! Вони мають сильний вплив на своїх молодших братів і сестер, на формування їхніх характерів. Їхні молитви, доброта і прихильність можуть зробити важливі справи в сім'ї. Спостерігаючи за ними, менші члени родини намагатимуться у всьому наслідувати їх. Принцип насліду-

вання набагато ефективніший, ніж часто повторювані настанови.

Другий рівень – зовнішній

Другий рівень (або зовнішній) впливу на дитину – середовище родичів, сусідів, однолітків. Сюди належить вплив школи, церкви, міста чи села та адміністративних керівників. Кожна людина, стикаючись із дитячою душею, залишає в ній свій слід.

«Як віск зберігає форму печатки, так і розум зберігає відбитки, залишені відносинами і зв'язками. Вплив часто буває прихованим і неусвідомленим, однак він має чималу силу, залишаючи глибокий слід» (Е. Уайт. У небесних оселях, с. 173). Від кожної душі до дитини тягнуться нитки впливу людей з оточення. Це можуть бути золоті, дорогоцінні нитки, або ж огидна павутина, здатна обплутати серце дитини.

а) родичі;

Одного разу двоє сиріт, яких усіма силами виховувала старша сестра, сиділи на печі й грали в карти. Несподівано до кімнати увійшов дядько, котрий приїхав із сусіднього села і привіз продукти для сиріт. Побачивши, чим займаються хлопчики, він мав з ними серйозну розмову. Мій чоловік вже не пам'ятає, що

він їм казав, але цієї однієї зустрічі було достатньо, щоб у них з братом назавжди зникла погана звичка.

Але іноді родичі можуть справляти поганий вплив. **«Багато дітей були зовсім зіпсованими через втручання родичів... в їхній сімейний лад. Матерям ніколи не слід дозволяти ні рідним сестрам, ні навіть своїм матерям втручатися у виховання дітей»** (Е. Уайт. Виховання дітей, с. 288).

б) бабусі та дідусі;

Ви пам'ятаєте, який вплив на Тимофія – близького учня апостола Павла – мала його бабуся? **«Згадую твою щирю віру, яка спочатку оселилася в твоїй бабусі Лоїді та в твоїй матері Євникії; я певний, що вона є і в тобі»** (2 Тим. 1:5). Але це винятковий випадок! Тільки один з десяти! **«Хоча мати може отримати найкраще виховання у власної матері, однак у дев'яти випадках з десяти, ставши бабусею, вона псує дітей своєї доньки потураннями і нерозумною похвалою. Таким поведінням усі терплячі зусилля матері можуть бути зведені нанівець. Відомо, що бабусі й дідусі, як правило, не спроможні виховувати онуків. Сини та доньки повинні виявляти повагу й шанобливість до батьків, але не можна дозволяти їм втручатися у справу виховання власних дітей, а кермо влади слід міцно тримати в своїх руках»** (Е. Уайт. Виховання дітей, с. 288).

в) однолітки.

Найсильніший вплив на дітей, особливо на підлітків, мають їхні друзі та товариші, однолітки та однокласники. Цей вплив може бути позитивним, але він може бути і негативним, більше того – руйнівним, аморальним. Під час спілкування з деякими приятелями наші діти можуть дізнатися те, що стане для них прокляттям на все життя. Сатана діє через зіпсованих підлітків, змушуючи їх спричиняти негативний вплив один на одного. Така стратегія приносить йому найбільший успіх.

Як вберегти своїх дітей від згубного впливу недобрих однолітків?

Важливі рекомендації

Дозвольте навести деякі богонатхненні рекомендації:

- Чим кращі стосунки між батьками та дітьми, тим менше діти прагнуть до товариства поза домом.
- Досягайте їхньої прихильності щирим ставленням до них.
- Оточіть своїх дітей чарівністю теплої сімейної атмосфери.

- Хай вони прагнуть частіше бути в товаристві з вами. Якщо ви будете це робити, у них не з'явиться тягіння до спілкування з погано вихованими однолітками.

- Навчайте їх довіряти вам свої таємниці.

- Знайдіть дітям цікаві домашні заняття. Ось що розповідає одна мудра мати: **«Я намагалася вберегти їх (дітей) від спілкування з невихованими, грубими хлопчиками й викликала в них інтерес, роблячи радісними і цікавими їхні домашні заняття. У хлопчиків були зайняті думки і руки, у них залишалось мало часу і бажання грати на вулиці з іншими дітьми й отримувати вуличне виховання»** (Е. Уайт. Виховання дітей, с. 115).

- Родичів ми не обираємо, проте дітям не можна дозволяти безконтрольно обирати й друзів. Ви повинні добре знати тих дітей, з якими товаришують ваші діти.

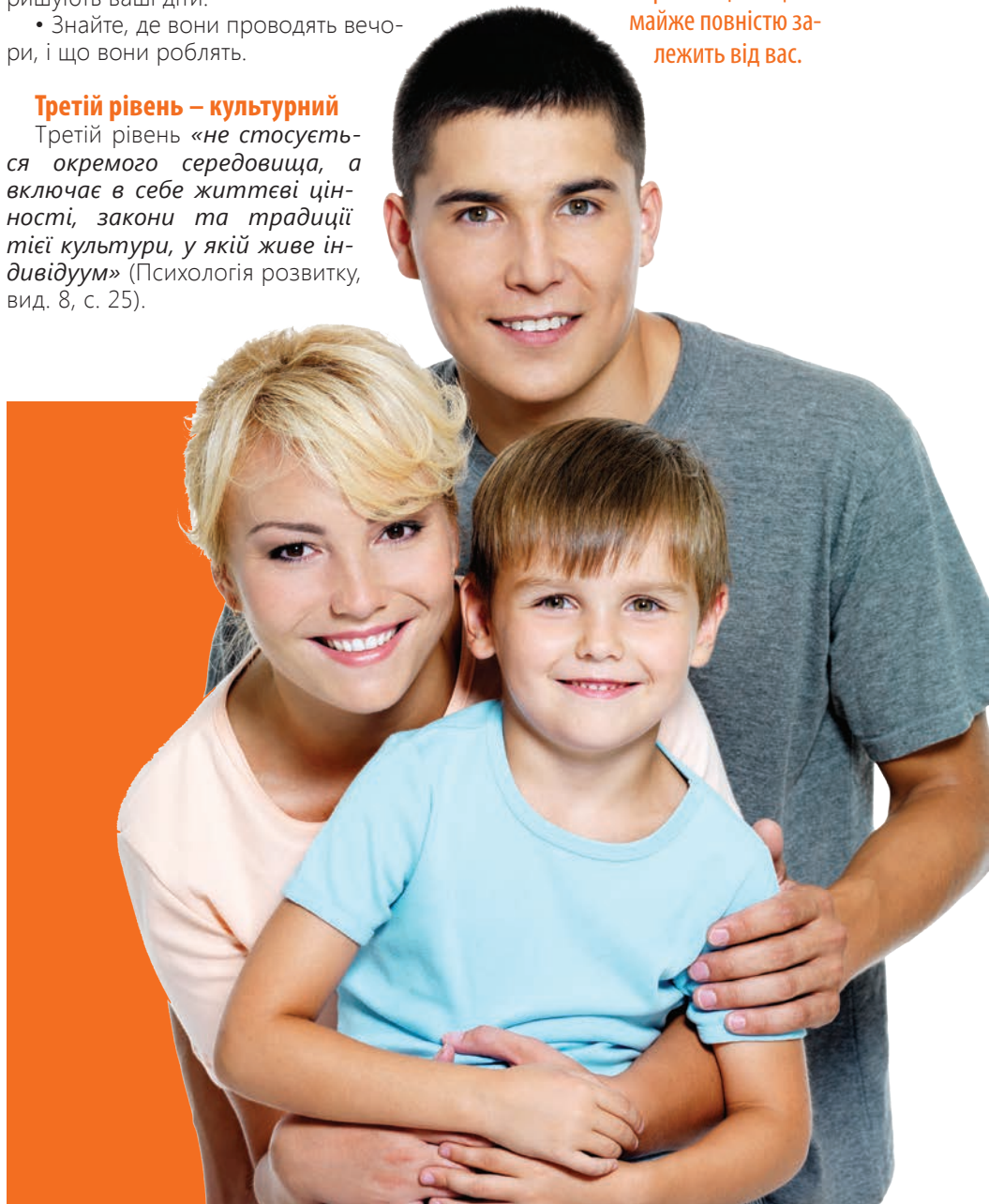
- Знайте, де вони проводять вечори, і що вони роблять.

Третій рівень – культурний

Третій рівень **«не стосується окремого середовища, а включає в себе життєві цінності, закони та традиції тієї культури, у якій живе індивідуум»** (Психологія розвитку, вид. 8, с. 25).

Між субкультурою сім'ї та культурою навколишнього світу, між цінностями християнської сім'ї та цінностями суспільства може виникнути конфлікт. Яку сторону в цьому конфлікті обере дитина? За ким вона піде? Кому віддасть перевагу? Який вибір зробить? Обере вона, як Йосип, в'язницю замість статусу фаворита розбещеної придворної дами? Чи вважатиме вона **«наругу Христа за більше багатство, ніж скарги Єгипту»** (Євр. 11:26), як Мойсей? Чи піде, як три юнаки, у вогняну піч заради збереження вірності Небесному Богові? Чи перетерпить хрест, зневаживши посоромлення (див. Євр. 12:2), як величний Господь?

Ким буде ваша дитина, шановні батьки: «головешкою, що вціліла від вогню», переможцем чи більш, ніж переможцем? Це майже повністю залежить від вас.

Стиляги
Хіппі
Панки
Емо
Байкери
Рольовики

Марія Бадардінова

Хто вони?

Постер із х/ф «Стиляги»

Звичайний вечір. В автобусі, як завжди, багато людей і трохи душно. Навпроти мене сидить дівчина в чорній довгій спідниці, шкіряній куртці, високих черевиках на грубій підосшві і браслетах із шипами. Довге пряме волосся обрамлює її бліде обличчя з чорними тіннями на повіках, а на шії висить єгипетський хрест. Вона слухає музику через великі навушники й ні на кого не звертає уваги. Хто вона?

Людина чи істота з потойбічного світу? Бабусі поглядають на неї з побоюванням, хоча вже й не так гостро, як кілька років тому. Для мене ж нічого нового в її вигляді немає, адже я знаю, що дівчина навпроти – готесса.

Так, мені не дуже подобається її зовнішність. Страшнувало було б заговорити з нею – а раптом їй щось не сподобається? Але в цілому нічого особливого. Адже зараз кожен п'ятий підліток відносить себе до тієї чи іншої субкультури. На вулиці можна зустріти то гота, то хіпстера, то емокіда, а то й скінхеда. Інтернет давним-давно розповів мені про основні відмінні риси філософії цих молодіжних груп і навіть показав фотографії зовнішніх відмінностей. Іноді самій, буває, хочеться взяти якусь деталь одягу з тієї чи іншої культури...І все ж мені було не дуже приємно знаходитися поряд з такою дівчиною. Не хотілося б з нею починати розмову. Адже вона якась не така... Краще триматися осторонь, обійти десятою дорогою. За виразами обличчя інших пасажирів я зрозуміла, що далеко не самотня у своїх поглядах. Я задумалася. Задумалася над своїм ставленням до субкультур загалом і до їх представників зокрема. Хто вони, ці молоді дівчата й хлопці в дивному одязі, з незвичайними зачісками і провокаційним макіяжем? Як поводити себе з ними? Про що говорити? Як говорити?

На жаль, старше покоління часто не має доступу до інформації про молодіжні культури або ж отримує її виключно в негативному світлі. Вони не знають, як поводитися з дитиною, яка «вдаряється» в той чи інший рух і робить багато помилок. Конфлікт «батьки–діти» нарастає й нерідко перетворюється на трагедію. **То що ж шукають молоді люди в субкультурах? Що роблять на зустрічах? Як до цього ставиться Бог?** Щоб відповісти на ці запитання, не зайвим буде дізнатися про поняття молодіжної культури взагалі та про особливості деяких найбільш поширених рухів.

«Субкультура – частина суспільної культури, яка відрізняється від панівної. У більш вузькому значенні термін означає соціальні групи людей – носіїв субкультури, – пояснює електронна енциклопедія Бібліотеки Озерного краю РФ. – Молодіжна субкультура створюється самою молоддю для молоді, вона езотерична, конкретні її варіанти зрозумілі лише ознайомленим і просвітленим. Молодіжна субкультура – явище, через яке проходить небагато хто, і, відхиляючись від традиційної культури, вона насправді націлена на залучення молоді до суспільства». Остання фраза вважається ключовою. Молодь шукає своє місце в цьому житті, шукає шляхи самовираження й потребує спілкування з подібними до себе. У період підліткового бунту багатьом хочеться відрізнятись від усіх, чинити по-своєму, порушувати прави-

ла. Підліток сам ще не може зрозуміти: хто він та чого хоче від життя. Ось тут і з'являються всілякі угруповання і течії, які допомагають «знайти себе», стати комусь «своїм», вирватися з-під «крила» нетямущих батьків на «свободу». Деякі соціологи стверджують, що молодіжні культури необхідні, бо без них молодь не може нормально адаптуватися в суспільстві. Чи так це насправді?

Історія неформальних організацій на радянському і пострадянському просторі включає **три своєрідні «хвилі»**. Усе почалося з появи в 1950-х роках так званих стилег – епатажної міської молоді, яка одягалася і танцювала «стильно», а точніше, – за західним зразком.

«Друга хвиля» базувалася на рок-музиці. Саме в цей період (кінець 60-х – початок 80-х рр.) більшість молодіжних об'єднань набували рис «класичного неформалітету»: аполітичності, інтернаціоналізму, орієнтованості на внутрішні проблеми. У молодіжному середовищі стали популярними наркотики, які були частиною культури хіпі. Саме в 1970-ті рр. виникає так звана **система** – **радянська хіпівська субкультура, яка була цілим конгломератом угруповань. «Система», оновлюючись через кожні два-три роки, включала в себе і хіпі, і панків, і навіть металістів.**

Початком **«третьої хвилі»** молодіжних рухів можна вважати 1986 рік, коли існування неформальних груп було офіційно визнано, а тема «неформалітету» стала сенсацією.

Сьогодні нікого вже не здивуєш «неформальністю». Швидше навпаки: якщо на початку свого існування субкультури вважалися товариством для «особливих і дивакуватих», то сьогодні тебе вважають особливим і дивакуватим, якщо ти не належиш до жодної з них. Підлітки та молодь відчувають сильний тиск з боку своїх «продвинутих» однолітків, котрі всіляко намагаються залучити їх до своїх груп. У переломний період молодим людям хочеться самовиразитися, знайти однодумців. Їм починає здаватися, що батьки занадто суворі і не розуміють їх. Деякі мріють втекти з недосконалого, складного та жорсткого реального світу до світу фантазій та минулого. Захоплення підлітків, що видаються на перший погляд незагрозливими, можуть призвести до того, що вони не зможуть реалізувати себе у житті реальному, їх будуть уникати через зовнішній вигляд однолітки та старші люди, вони не зможуть побудувати здорову сім'ю. Зазвичай визнання помилки приходить із віком, та може вже бути запізно. Наркотики, алкоголь та безладні зв'язки руйнують несформоване тіло та розум дуже швидко. Хіба ж не боляче бачити молодь, активно зайняту саморуйнуванням? Можливо, серед ваших знайомих є такі молоді люди, і ви хотіли б дати їм кращу альтернативу. Нижче ми розглянемо характерні осо-

бливості ідеології деяких субкультур та шляхи спілкування з молоддю, яка себе до них відносить.

Субкультура хіпі – одна з найперших молодіжних субкультур. Рух сформувався в Сан-Франциско в середині 60-х років XX століття як протест проти «обивательщини». В основу ідеології хіпі було покладене філософське вчення буддистів. Основна форма проведення дозвілля – «тусовки», які супроводжуються, як правило, вживанням алкоголю та наркотиків. Хіпі нерідко зриваються з місця, подорожуючи практично без засобів до існування. Для хіпі характерні любов до природи, особливо до квітів (за що їх називають «діти квітів»), ходіння босоніж і неприйняття особистої гігієни.

Частиною хіпівської ідеології є «вільне кохання», яке передбачає безладні статеві стосунки з необмеженою кількістю партнерів. Врешті-решт, наслідування ідеології хіпі призводить до

гасло панків: «Немає майбутнього!» Філософія цього руху, так званого «втраченого покоління», проста: оскільки змінити нічого не можна, то у свинарнику краще й самим бути свинями. Вони остаточно вирішили, що змінити світ на краще не вийде, а тому на житті, побудові кар'єри і сім'ї поставили хрест. Панки вважаються анархістами. Звідси їхній основний символ – стилізована літера «А».

Чому ж молоді люди розчарувалися у майбутньому? Цьому сприяла не тільки проблема фінансової, але й духовної сфери. У 70-ті роки світ ще був під впливом ідей дарвінізму. Про Бога ніхто не згадував, релігія вважалася шкідливим пережитком минулого. Ось тільки до майбутнього ніхто не зазірав. Та й що могло очікувати колишню мавпу? Лише смерть та забуття. Сьогодні тим молодим людям, хто вагається щодо своєї вічної долі, варто було б дати надію. У Біблії змальовані надзвичайно приємні перспективи вічного життя з Богом у майбутньому, після того, як Ісус

наркотичної та інших залежностей, різноманітних венеричних захворювань. Народжені діти часто навіть не знають свого батька, живуть в антисанітарних умовах та не навчаються у школі. Сьогодні рідко зустрічаються активісти цього руху, проте вони є і потребують того, щоб їм вказали на альтернативу – справжню цінність родини та переваги проживання у суспільстві. Їм потрібний сенс життя, та шукають вони його у єднанні з природою та самопізнання. То чому ж не спрямувати їх до Творця усього сущого – Бога? Живого, дієвого у житті, Який зробив усе для нашого спасіння.

Панки.

Рух панків зародився в середині 1970-х років XX століття в Англії в період важкої економічної кризи. Головне

Христос прийде на нашу Землю вдруге і забере вірних на небеса: «І буду Я Єрусалимом радіти, і втішатися буду народом Своім, і не почується в ньому вже голос плачу й голос зойку!... І доми побудують, і мешкати будуть, і засадять вони виноградники, і будуть їхній плід споживати... І станеться, поки покликають, то Я відповім, вони будуть іще говорити, а Я вже почую! Вовк та вівця будуть пастися разом, і лев буде їсти солову, немов та худоба, а гадіві хлібом його буде порох! ... Вони не чинитимуть зла й вигубляти не будуть на всій святій Моїй горі, говорить Господь» (Ісаї 65:19-25; див.Об'явл. 21:1-7, 18-27).

Готика зародилася в кінці 70-х рр.

XX ст. на хвилі пост-панку. Готична естетика вкрай еkleктична за набором символів і включає як єгипетську, так і

християнську, й кельтську атрибутики. Досить широко представлена окультна символіка – пентаграми, восьмипроменеві зірки (символи хаосу), символи смерті.

У готів сформувався свій стиль гриму та манікюру. Багато готів починають відносити себе до вампірів, виконуючи своєрідні обряди. Смерть оспівується як щось прекрасне, дуже поширена тема суїциду.

Одним із основних мотивів, що приводять підлітків до рядів готів, є розчарування в житті й традиційних цінностях. Причин може бути багато: нерозділене кохання, нерозуміння батьків, неприйняття однолітків і багато чого іншого. Готика пропонує своїм послідовникам піти із земного життя до світу темних сил, служити їм і нібито отримувати за це винагороди. Багато молодих людей піддаються цій омані,

особливо ті, хто розчарувався у Богові. Таким юнакам та дівчатам потрібно показати Бога по-новому, допомогти їм адаптуватися, подружитися з ними. Як і прихильникам будь-якої культури, їм буде корисно побачити на чийомуś прикладі, що в житті є сенс, радість і щастя.

Емо – скорочення від «емоційний» – термін, що позначає особливий вид рок-музики, заснований на сильних нищівних емоціях в голосі вокаліста і хаотичній музичній складовій. Вереск, плач, стогін, шепіт, здатний перетворитися на крик, – особливості цього стилю. Крім яскравого вбрання (зазвичай чорного з яскраво-рожевим), зачіски та макіяжу, ці хлопці й дівчата намагаються самовиразитися через депресивну музику й надмірно загострені емоції з приводу всього, що відбувається в їхньому житті. Гострою темою творчості емо є суїцид.

Саме нестабільні емоції, які виявляються ненормально, відштовхують від підлітків їх рідних. На жаль, не всі батьки мають достатньо мудрості, щоб допомогти гіперемоційній дитині. Залишений наодинці зі своїми розхитаними почуттями, які до того ж у середовищі певної групи не тільки не вважаються ганебними й ненормальними, а, навпа-

ки, – потрібними, такий підліток втрачає контроль над собою. На піковій точці негативних почуттів з'являються думки про суїцид, які швидко втілюються в життя. Працювати з такими молодими людьми потрібно й важливо, але знадобиться багато любові, терпіння, а також, бажано, допомога психолога. Кожну людину потрібно вчити керувати емоціями, а тим більше молоду. Емоційно нестабільні діти можуть знайти мир і спокій у Бозі, довідавшись про Його вірність та незмінну любов до них.

Байкери. Найчастіше це чоловіки середнього віку, які люблять мотоцикли, але молодь також можна зустріти серед них. Перших байкерів називали «харлеїстами» – за відомою маркою мотоцикла Harley-Davidson. На щорічних байк-шоу можна зустріти безліч прихильників цієї культури, а от просто на вулицях – тільки вночі, коли є «свобода пересування». Звідси і назви «тусовок» або «банд» – «Ангели ночі», «Нічні вовки».

Власне, ідеологія байкерів проста: звільнення від суспільних норм, особиста незалежність і «прожигання» життя: їж, пий, веселися й ні про що не думай. Однак з часом багато байкерів шкодують, що не створили родину, що втратили багато років даремно, не здобули освіти. Безцільне й небезпечне дозволення часто закінчується нещасними випадками. Причини об'єднання людей у цю групу ті ж, що згадувалися вище: безвихідь, роз-

чарування й самотність. Тому такі люди потребують розуміння й міцної дружби. У тих, хто живе напередодні швидкого пришествя Христа, залишилося не так уже й багато часу, щоб витратити його даремно: «Отож, уважайте, щоб поводитися обережно, не як немудрі, але як мудрі, використовуючи час, дні бо лукаві!» (Ефес. 5:15,16)

Рольовики. Рольовий рух виділяють як субкультуру, для якої характерний свій жаргон, своя музика, література й інші характерні елементи єдиної культури. Рольовий рух в СРСР виник у 80-ті роки на базі клубів любителів фантастики. Рольові ігри особливо тісно асоціюються з толкієністами. Відомий англійський філолог і письменник Джон Рональд Руел Толкієн (на сленгу толкієністів – Професор) у 40-ті роки XX століття написав серію книг у жанрі казкової фантастики, або ж «фентезі». У своїй сазі автор створив особливий світ зі своїми персонажами і навіть мовами на основі англійського фольклору, що і взяли за основу толкієністи.

Захоплені рольовим рухом молоді люди живуть у вигаданому світі, який здається їм ближчим, ніж реальність. У тому світі можна стати найкращим воїном, найпрекраснішою принцесою – так їм здається. Однак сувора реальність нагадує про себе, адже машину часу поки ще не винайшли. Та до того ж, дитячі фантазії й казкові образи заважають людині реалізуватися як особистості, адже він або вона постійно грають якусь роль.

Рольовиками зазвичай стають діти із заниженою самооцінкою, «ізгої», відкинуті близькими й оточуючими. Багато з них до старості бігають по полях, розмахуючи дерев'яним мечем і вважаючи себе королем, замість того, щоб знайти застосування своїм талантам і здібностям, приносити користь суспільству й радість собі. До того ж, як ми згадували вище, «...дні лукаві».

Історична реконструкція – досить новий вид дозволення. В Україні він з'явився на початку 90-х років. Фестивалі та масові постановки битв проводяться здебільшого клубами історичного фехтування та реконструкції за підтримки адміністрації областей і міст, де відбувається захід. Це переважно реконструкції подій, які увійшли в історію, наприклад Полтавської, Куликовської битв, взяття Бастилії та ін. Реконструктори проводять роботи з відновлення зовнішнього вигляду і конструкції історичних об'єктів на основі збережених фрагментів, залишків та наявної історичної інформації про них та за допомогою сучасних методів історичної науки. Клуби реконструкторів запрошують до участі в зйомках масовки історичних фільмів. Проте одяг, зброя і грим коштують їм дуже недешево. До того ж, такі люди живуть минулим, а не теперішнім, що призводить до руйнування особистого життя та відносин із рідними.

Графіті.

Слово «графіті» – італійське, перекладається українською мовою як «надряпаний малюнок». Це поняття включає майже всі зображення «поза» папером або полотном, починаючи з наскельних малюнків і закінчуючи зізнаннями сусіда Колі в коханні до Тані. Однак цей термін міцно закріпився за так званим «вуличним мистецтвом». Вуличних художників називають райтерами, графітерами або граферами.

Графіті вперше з'явилося в Америці в кінці 60-х років як частина вуличної культури. З Америки вид цього «мистецтва» почав поширюватися всюди. Тепер рядки пісень, політичні гасла, девізи та інші написи стали масово з'являтися на вулицях великих міст України. Основною метою таких «художників» є фіксоване самовираження, увічнювання свого мистецтва. Сама по собі мета непогана, однак для її втілення обраний далеко не кращий метод. Молоді, що захоплюються графіті, потрібно допомогти знайти спосіб вираження, який би культурно збагачував їх самих і оточуючих людей, а також можна направити їх у художню школу. Багато з них стають гарними художниками.

Отже, підіб'ємо підсумки. То хто ж вони – представники субкультур? Вони – молоді хлопці й дівчата, які відрізняються від інших, шукають спілкування з тими, хто розділяє їхні інтереси. Деякі справді талановиті й страждають через незрозуміння родичів і друзів, інші просто не знають, чим зайнятися. Хтось хоче сховатися за маскою, втекти від суворой реальності, яку, як їм здається, вони не можуть змінити. Усіх їх об'єднує бажання заповнити чимось внутрішню порожнечу, знайти себе. Цього прагнуть і прагнули люди різного віку, статі й національності. Нам потрібен об'єкт поклоніння. Такими нас створив Бог, залишивши в наших серцях місце для Себе. Не знайшовши Бога, ми намагаємося заповнити Його місце чимось або кимось іншим. Йому сумно дивитися, як молоді перспективні люди отруюють себе наркотиками, калічать свої тіла, витрачають величезні суми грошей і багато часу на марні речі, які не тільки не здатні задовольнити потреби їхньої душі, але й призводять до остаточного розчарування у житті.

Як спілкуватися з такою молоддю і про що? Як рідним і близьким реагувати на це? Передусім слід пам'ятати, що кожен з них – особистість. Причому яскраві й особливі. Тому підхід до них потрібен індивідуальний. Найбільш безглуздим кроком батьків і близьких є войовниче неприйняття та опір: розламування і спалювання дисків з музикою чи фільмами, розривання плакатів кумирів, викидання одягу та атрибутів, крики і заборони. Так, нічого доброго в сучасних рухах практично немає. Навіть якщо і є позитивні риси, то диявол намагається приховати за

ними багато негативу. Про асоціальні й антирелігійні рухи взагалі не варто говорити: там явно пропагується культ сатани, руйнівні звички й агресія проти людського життя. Такі культури тільки руйнують розхитану психіку молоді. Батькам і друзям дуже хочеться вирвати свою дитину / друга / подругу з такого середовища, але не можна це робити агресивними методами. Субкультури й так зображають всіх, хто не погоджується з ними, як людей відсталих, обмежених і не вартих уваги. Не приєднуйтеся до цієї групи! Виявляйте повагу до захоплення вашої дитини, внука чи друга. Поговоріть про це. Запитайте, чим це приваблює їх. Спробуйте знайти щось позитивне, не зосереджуйтеся на негативі. Тільки завоювавши довіру й повагу своєї дитини, ви зможете обережно критикувати її вчинки. Коли висловлюєте свою думку, не будьте категоричні, не ставте діагноз на кшталт «там усі божевільні», «нормальні люди так не одягаються». Покажіть альтернативу. Не жахайтесь незвичайних юнаків та дівчат, як прокажених. Це здебільшого начитані й виховані люди. З ними завжди є про що поговорити. Цитати з Біблії корисні, але не в кожній ситуації доречно їх проголошувати. Прочитавши розтатуваному байкерові про те, що Богу огидні його малюнки на тілі й це гріх, ви можете просто відштовхнути його. Краще розкажіть йому про Христа, про Його любов, Його великий подвиг заради нашого спасіння. Христос на Землі був одним із головних «неформалів»: Він спілкувався з митниками, блудницями і простими рибалками. Його вчення відрізнялося від загальноприйнятих на той час норм юдаїзму. Скажіть їм про це. Особистість Христа настільки приваблива, а робота Святого Духа настільки сильна, що будь-яка розумна людина, котра щиро шукає істину, не зможе встояти. Підкресліть те, що хоч Христос і не був таким, як усі, але Він поважав Божі Закони, дані нам для блага, Він творив добро і допомагав людям, Він був цікавим співрозмовником. Моліться – і Бог підкаже вам потрібні слова. Головне – любіть і поважайте того, з ким спілкуєтеся. Любіть їх так само сильно, як і Бог. Тоді ваші слова будуть щирими і ретельно зваженими.

Одного разу, проходячи через Самарію, з жителями якої іудеї принципово не спілкувалися, Ісус зустрів у колодязя місцеву жінку й почав говорити з нею: «Ісус каже до неї: Дай напитись Мені! Бо учні Його відійшли були в місто, щоб купити поживи. Тоді каже Йому самарянка: Як же Ти, юдеянин будши, та просиш напитись від мене, самарянки? Бо юдеї не сходяться із самарянами. Ісус відповів і промовив до неї: Коли б знала ти Божий дар, і Хто Той, Хто говорить тобі: Дай напитись Мені, ти б у Нього просила, і Він тобі дав би живої води». (Івана 4:7-10) Ця історія знайо-

ма багатьом. Отож вона є гарним прикладом того, як потрібно спілкуватися із сучасною молоддю – м'яко, відкрито, щиро. І головне наше завдання полягає в тому, щоб відкрити їм джерело живої води – тієї єдиної й безцінної істини, яка може втамувати їхню духовну спрагу, дати умиротворення й надію на краще майбутнє.

Молодь і люди старшого віку шукають себе, своє місце в житті, вдаючись до різних способів: субкультури, музики, наркотиків, алкоголю, окультних практик, філософії. Проте такі пошуки приречені на поразку. Зрештою, такі люди приходять до висновку, що життя безглузде, вони втрачають бажання щось робити, спілкуватися з іншими. Багато хто з них, почувши в піснях улюблених груп заклик покінчити з цим існуванням, вчиняють самогубство. Під дією наркотиків кояться жажливі злочини, руйнується розум і здоров'я. Те, що раніше здавалося безневинним бажанням виділитися на фоні інших, перетворюється на руйнівну силу. Диявол пропонує тисячі шляхів і способів, як знайти щастя, але жоден з них не робить їх щасливими так, як може це зробити Бог. Сьогодні існує безліч молодіжних рухів і субкультур, які пропагують різні цінності, інтереси й філософію. Нам не повинна бути байдужою доля цих молодих людей як членів суспільства, їхній духовний розвиток, адже вони живуть, вчать і працюють поряд з нами. Господь любить їх так само сильно, як і будь-яке Своє дитя. Кожен із нас може навчитися спілкуватися з ними й допомагати в пошуках щастя. Багато хто з таких хлопців та дівчат не пішли б ні в які угруповання, якби їх просто розуміли в родині, суспільстві й задовольняли їхню потребу в любові. Тому, зустрівшись черговий раз з «неформалом», спробуйте побачити під маскою таку ж людину, як і ми з вами.

Якби...

Якби ти ніколи не був у біді, ти б не знав, що Я завжди приходжу на допомогу.

Якби ти ніколи не був розбитий, ти б не знав, що Я можу зцілити тебе.

Якби ти ніколи не мав труднощів, ти б не знав, що Я – Спаситель.

Якби ти ніколи не страждав, ти б не знав, через що пройшов Ісус.

Якби ти не проходив через вогонь, ти б не став чистим.

Якби ти ніколи не сумував, ти б не знав, що Я – Утішитель.

Якби в тебе ніколи не було проблем, ти б не знав, що Я можу вирішити їх.

Якби ти ніколи не робив помилок, ти б не знав, що Я прощаю.

Якби Я ніколи не виправляв тебе, ти б не знав, що Я люблю тебе.

Якби ти знав усе, ти б не знав, що Я даю відповіді на запитання.

Якби ти мав усю силу й владу, ти б не навчився залежати від Мене.

Твій Бог.